

13. srpna 1986

objev trojhrobu

Tajemný trojhrob

Mezi nejzajímavější archeologické objevy z našeho území patří nepochybně pozůstatky po osídlení z doby „lovců mamutů“ z Dolních Věstonic. Světovou proslulost tomuto místu přinesly systematické výzkumy, prováděné za první republiky archeologem Karlem Absolonem. Kromě Věstonické venuše se však toto naleziště může pochlubit i záhadným trojhrobem

● Mgr. Vladimír Socha

Rekonstrukce pohřbu tří mladých lidí v Dolních Věstonicích na ilustraci Libora Baláka

Nález byl učiněn 13. srpna roku 1986, a to náhodou při záchraném výzkumu během těžby zeminy pro hráze Novomlýnských nádrží. Hrob starý asi dvacet šest tisíc let (dle přesnějších datování údajně asi 27 640 let) je velmi neobvyklý. Leží v něm totiž hned tři dospělé osoby, pravděpodobně dva muži a jedna žena. Krajiní kostry patřily mužům, ženská byla umístěna uprostřed. Dvě kostry byly situovány v poloze na břiše a jedna ležela na zádech. Těla v hrobě byla také náležitě ozdobena, všechny hlavy a také klín jedné z koster byly původně posypány okrovým barvivem. Podobné rituály přitom známe i z jiných hrobů z tohoto období. V okolí pohřbu se našly zbytky zuhelnatělých dřev, což by mohlo svědčit o jakémsi pohřebním rituálu spojeném s otevřeným ohněm. Podle objevitele nálezů, archeologa Bohuslava Klímy, byl hrob zakryt napůl spálenými kmínky a větvemi smrku.

Muž s maskou

Výzkum pozůstatků ukázal, že šlo o mladé lidi, dokonce možná teenagery. Dvě kostry byly poměrně robustně stavěné, a byly proto označeny za mužské. Navíc měly u původních tváří stále stopy po vousích. Jedna kostra je o poznání lehčeji stavěná a patřila zřejmě mladé ženě ve věku sedmnáct až dvacet let. Některé patologické změny na páteři ženy naznačují, že mohla zažít utrpení těžké zranění nebo prodělat nemoc s trvalými následky. Je však také možné, že šlo o tělesně deformovaného mladíka bez dochovaných vousů. Oba muži byli naproti tomu pohřbeni v relativně dobré kondici (alespoň

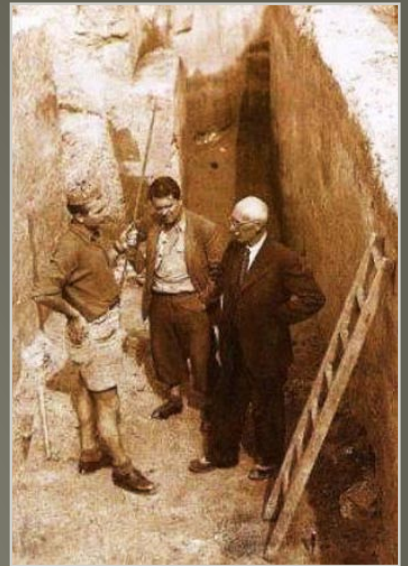
z hlediska jejich kostry). V boku jednoho z nich však byl objeven pozůstatek silné dřevěné tyče, což svědčí o násilné smrti.

Těla všech tří mladých lidí byla pohřbena velmi pečlivě a se smyslem pro detail. Oba mladí muži měli hlavy ozdobené náhrdelníky z provrtaných špičáků arktické lišky a vlka a korálek z mamutoviny. Muž, který byl zřejmě zabit, mohl mít navíc původně na obličeji barevnou masku. Všechny lebky byly obarveny okrem a stejné barvivo bylo podsypáno také pod jejich těla. Mohlo se jednat o jakousi ochrannou proceduru, zahánějící temné síly.

Nešťastný osud?

O důvodu podivného uspořádání těl v hrobech spekuloval sám Bohuslav Klíma nedlouho po objevu. Dle jeho názoru se mohlo jednat o osoby propojené nešťastným osudem. Žena mohla zemřít při těžkém porodu. Jeden z mužů byl snad jejím manželem a druhý mohl být například šamanem-léčitelem. Ten nešťastnici zřejmě nedokázal zachránit, nebo byl přímo podezřelý z její smrti, a musel ji tak nedobrovolně následovat do záhrobí. Jde o kostru, jejíž obličej byl zakryt maskou. Zbývá ale vysvětlit, proč by musel zemřít i partner ženy. V tom případě by tato žena musela mít velmi významné postavení.

Otázkou je především to, proč byly pohřbeni v dané poloze a uloženi do hrobu společně. Postupně se ohledně této hádanky objevilo množství teorií. Žádná ale není bez otazníků.

Archeolog Bohuslav Klíma starší (první zleva) na nalezišti v Pavlovicích

Smrt tří mladých lidí zůstává i po tisíci letech obestřena tajemstvím

Další neobvyklé pohřby

V sousedním Pavlově byl objeven jiný pleistocénní pohřeb, v jehož rámci byla kostra pravěkého muže pochována na boku ve skrčené poloze a potom překryta obří mamutí lopatkou. V roce 1949 byl podobný hrob objeven přímo v Dolních Věstonicích, tentokrát šlo ale o pozůstatky ženy. Také tato kostra byla po vložení do hrobu zakryta mamutí lopatkou.

Dnes můžeme jen konstatovat, že tajemství trojhrobu z Dolních Věstonic zůstává i po více než dvaceti šesti tisíci letech od svého vzniku a dvaceti pěti letech od svého objevu velkou archeologickou záhadou. ●●●

Literatura

Klíma, Bohuslav: Dolní Věstonice: Tábořiště lovců mamutů. Praha 1983

Klíma, Bohuslav: Lovci mamutů z Předmostí. Praha 1990

Svoboda, Jiří: Čas lovců. Dějiny paleolitu, zvláště na Moravě. Brno: Archeologický ústav AVČR, 1999

Šída, Petr a kol.: Lovci mamutů. Praha 2007

Fotografie náleзовé situace trojhrobu

Slovníček

Gravettien – archeologická kultura (pojmenovaná podle francouzské lokality La Gravette), kterou datujeme do střední části mladého paleolitu (asi před 20 – 30 tisíci lety). Nejčastějšími nálezy jsou kamenné nástroje, patříci mezi takzvanou štípanou industrii. V tomto období se již rozvíjelo i umění, jak ukazují ženské plastiky a jeskynní malby.

Paleolit – nejstarší část lidských dějin, zahrnující období před zhruba 2,6 miliony až 10 tisíci let. Je vymezen počátkem užívání kamenných nástrojů a koncem poslední doby ledové. Geologicky spadá do období pleistocénu, které bylo charakteristické střídáním dob ledových a meziledových.